

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2.50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Še vedno le — liberalci in klerikalci.

Še vedno se delimo v liberalce in klerikalce, še vedno se ločimo v boljše in slabše učitelstvo in v »manj« vredne Slomškarje in manj vredne naprednjake.

Groza nas stresa ob misli, da smo skupaj, groza tresne one, ki so zunaj naših vrst, ko mislijo na možnost, da bi morali biti v eni organizaciji.

Da smo eno v bratski družbi pri kupici vina, da smo v eni državi, da smo na eni šoli in da sedimo pri uradnih konferencah pri eni mizi, da imamo enake plače, to je vse v redu, ker se drugače ne da urediti. Toda, če bi se tudi to dalo izpremeniti, verujete, da bi bil učitelj tisti ki bi zgradil v državi posebne rezervacije za razne strankarje.

V eni organizaciji biti, to je pa neodpusten greh, za katerega ni v leksikonu naše dnevne politike formule za njegovo izbrisanje.

Na eni strani človek, na drugi bitje nižje vrste, na eni kulturonec, na drugi Parija.

Dobro, da ljudstvo ne posveti v kote, kjer prodajamo ob takih mislih kulturo, ker bi izgubilo še tisto malo spoštovanja pred nami, kolikor nam ga ni izbrisalo že politično Aberdritstvo.

V pravicah in dolžnostih, v odnošaju proti državi, narodu, proti človeški družbi sploh enakopravni in v lepi harmoniji. V stanovski organizaciji pa na dvoje itd. Logika.

V ospredju vsega našega dela stoji osebnost. Mržnja do nekaterih oseb, in iz tega generalizacija na celokupen stan, to je druga bolezen, ki nas razjeda. Da bi odkrito priznali in prenesli tako vsakdanost — ne — Bog ne da.

Sladkoginjenci, po zapečkih in zatišjih, kamor ne seže luč resnice in prevdarnosti **gledamo to kost in se razburjamo ob misli**, da je med nami, v naših vrstah, morda celo na vodilnejšem mestu oseba, ki je ne moremo trpeti, a sami ne vemo zakaj. Toda možje zaplotniki tega ne priznamo v normalnem stanju. Tega ne govorimo tam, kjer je edini forum za to. Bog ne da, kako bi pa drugače mogli **hinavsko ponižni stati** ravno pred tako osebo, ko nas žuli čevljev kake osebne neugodnosti. V nebesa ga kujemo, ko nam izkaže kako uslugo. V brezno ž njim za štirimi stenami.

Najnevarnejše čeri, ob katere buta naša stanovska ladja pa so osebne zadeve — boj za službe, za lepa mesta, za lastni žep.

V tem doseže naše ogorčenje višek. Poverjeništvu UJU mora biti posredovalnica za oddajo boljših službenih mest, UJU mora biti advokat, ki brezplačno zastopa vse in vsakogar in to celo tam, kjer ga nihče ne pooblašča in mu nihče ne pove dajanskega stanja.

Sem spadajo zadeve raznih razpisov in oddaj službenih mest. Priznam, da se gode osebno marsikomu krivice. Toda za vse delaš odgovorno štedenje poverjeništvu in misliti, da nam mora brezpogojno ugoditi, če iščemo pri njem zavetja, je zmotno. Or-

ganizacija dela tudi tu pogreške, to je gotovo, toda kritiki pozabljajo da Beograd ni Ljubljana. Gotovo bi bila mogoča boljše kontrola v tem, ali krivci smo tudi mi, ki največkrat zvonimo šele po toči.

Vprašajmo se, če je bilo prej bolje ali slabše, pa bomo lahko sodili. Toda ne. Na to ne pridemo v svoji ozkogrudnosti.

Pred nami stoji **vedno samo lastni »jaz«** in po tem kriteriju pavšalno obsojamo vse in vsakogar.

Sem spadajo denarne zadeve — honorarji za prekomerne ure pouka (nadure), odtegljaji, ki nam jih diktira glavna kontrola, sem spadajo neizplačane razlike, tukaj dobe svoje mesto neplačani izdatki za selitev, zavlačevanje izplačila pokojnin itd.

In te na naš žep usmerjene neprilike obravnavamo tudi čisto osebno.

Od ugodne rešitve te za žep vsekakor važne zadeve je odvisna simpatija za UJU. Ako ne dobi kmalu ugodne rešitve, postane disident. Potem bo zadeva rešena. Na te limanice love še vedno ptiče. Ako smatramo organizacijo za posredovalni urad, potem pojdemo narazen. V Beogradu je mnogo takih uradov, ki skrbno goje te vrste korupcije, ni jih potreba še pri nas.

Ravno ti slučajni kažejo, kako nujno nam je potrebna enotna, močna fronta. Kdor pa izstopa radi naštetih slučajev, ni bil itak nikdar naš.

S takimi argumenti podpirati stremljenje po stanovski cepitvi, je zločin nad našimi **skupnimi stanovskimi interesi**.

»Kritične« naše oči sodijo delo organizacije po kričanju dnevnega časopisja, ki pri naša neprestano nove senzacije za naš kakor tudi za žep davkoplačevalcev. Ni uspehov za cirkuško reklamo, toda tudi zlorab ni toliko, da bi morali obupati.

Vsak objektivni opazovalec mora priznati, da ni političnih preganjanj, vsak poštnjak mora reči, da se naš ugled dviga in da nimajo vladajoče in niti opozicijske stranke preveč upanja, da bi se mogle politično maščevati nad nami v slučaju vstopa v vlado.

In mnogi, ki se ne orientirajo v življenju brez političnega kompasa, se s strahom vprašujejo, če bi ne kazalo izstopiti v sili in potrebi iz nepolitične organizacije, ker ne vedo ne ure ne dneva v slučaju političnih izprememb.

Malodušni — strahopetni — polni nepremaganih predsodkov — seli ne zavestate, kako smešno je tako stališče.

Svoje osebnosti podredite skupnosti, oklenite se stanovske organizacije in bodite njeni zvesti člani v dnevi veselja in trpljenja. Ne bodimo naivni in ne mislimo, da nas v domovini ne more zadeti nobeno razočaranje več.

Bili smo, smo še in bomo še dolgo izkoriščanci človeške družbe. Ne iščite sovražnikov, kjer jih ni in ne postavljajte se v vlogo posiljenčev.

Ni klerikalizem naš največji sovražnik, ki naj ga kot naprednjaki pobijamo, je še mnogo — izmov v naši državi, ki nas ogrožajo, a najhujši je naš **indiferentizem in pasivizem** ali bolje rečeno **komodnost**.

Doba, ko je politična stranka izrabljala stan in preganjala posameznika radi politične pripadnosti, se ne vrne več, **če je ne izzovemo sami z nadaljnjim tlačanstvom**.

Če pa ne prerodimo svojih duš, če ne razširimo svojega obzorja, potem se bomo še nadalje borili za tuje vzore in načela, ki nimajo za nas in za šolo nikakega pomena več.

Zgodovina pa nas bo sodila in obsodila, ker nismo videli duhovnega preroda, ki se bliža, ker nismo slutili fundamentalnih iz-

prememb, ki dozorevajo in nismo stopili na čelu naroda, solncu, resnici in lepoti naproti.

Utonili bomo v blatu vsakdanjosti, izčrpali se bomo v zastareli politični borbi, ki ne sega preko mej Slovenije in padli v grob pozabljenja in zaničevanja, narod pa pojde preko nas k cilju, ki ga zasledujejo najboljši v njem.

Mervič A.

Zbor širjega sosveta poverjeništvu UJU v Celju.

Izjava predsednika UJU tov. Vlade Petroviča o aktualnih vprašanjih. — Stališče glede Učiteljske tiskarne.

Dne 27. novembra se je vršila v Celju na tamkajšnji šoli seja širjega sosveta, na kateri so bila zastopana razum dveh, vsa učiteljska društva. Udeležili so se pa te seja predsednik UJU iz Beograda tov. Petrovič, podpredsednik pov. UJU — Zagreb tov. Milojevič in pa bivši poverjenik tov. Gnus.

Pov. tov. Skulj otvori sejo ob 11. uri s pozdravom na vse navzoče, še posebej pa pozdravi goste tov. Petroviča, Milojeviča in Gnusa in poda nato sledeče poročilo:

Poverjenikovo poročilo.

Današnja seja širjega sosveta smo sklicali prej kakor je bilo prvotno določeno. Dogodki zadnjih dni so nas stavili pred odločitve, važne za vso organizacijo. Ker pa stojimo na stališču, da razsojaj in odločaj o vseh važnih vprašanjih članstvo, smo sklicali današnja seja.

Povdarim le to, da stojimo po zatrdilu merodajnih prosvetnih in političnih činitelev, pred važnim dejstvom uzakonjenja osnovnošolskega zakona. Poučeni smo, da bo v najkrajšem času predložen ministru svetu neizpremenjen osnutek Trifunovičevega osnovnošolskega zakona. Na pristojnih mestih so nam obljubili, da hočejo upoštevati izpreminjevalne predloge, ki jih je stavila naša organizacija. Obljubilo se nam je tudi, da bomo potom prosvetne oblasti informirani o poteku razprave in da bodo upoštevani naši morebitni novi predlogi, ki bi jih stavila organizacija.

Poslužili se bomo vseh prilik in se bomo obračali kakor do sedaj na našo centralo UJU, na pristojno prosvetno oblast tu in v Beogradu, kakor na vse poslanske klube, da v kar največji meri uresničimo naše zahteve in dosežemo uzakonjenje takega osnovnošolskega zakona, ki bo v prid šole in stanu.

Našo spomenico, naslovljeno na ministrstvo prosvete, glede izmene prosvetnega referenta za osnovno šolstvo za Slovenijo, so podkrepila naša društva s posebnimi brzojavkami, naslovljenimi na gospoda ministra prosvete. G. minister je smatral to postopanje naših društvenih predstavnikov kot nekako demonstracijo in je zaukazal disciplinsko postopanje proti predsednikom društev. Povdarjam v imenu cele organizacije, da poslana brzojavka niso imele demonstrativnega namena, še manj pa so bile kaka politična akcija.

S temi brzojavkami so tolmačili predsedniki društev v imenu vsega organizira-

nega učiteljstva željo, da se ohrani osnovni šoli zmoglen referent iz vrst osnovnega šolstva, kar je le v prid in prosep osnovne šole in obče narodne izobrazbe.

Storili smo potrebne korake, podvzeti hočemo vse, da se na pristojnem mestu pojasni, da je organizacija UJU s svojimi predstavniki, ki so sami resni in disciplinirani učitelji, storila svoje korake v skrbi za napredek in razvoj šole, zato smatramo, da nismo grešili ne kot zastopniki organizacije, še manj pa kot učitelji.

Po novi disciplinski uredbi smo izvedli volitve v oblastna disciplinska sodišča. Naše tovarišice so tudi z novo uredbo prikrajšane, ker jim je odvzeta pasivna volilna pravica. Mnoge tovarišice so izrazile svojo nevoljo in protest s tem, da so oddale pri volitvi prazne glasovnice.

Volitev sodnikov v disciplinsko sodišče je strogo stanovsko vprašanje, zato smo šli na volitve samo iz tega vidika. Želimo objektivnih tovarišev sodnikov, v katerih imej vse učiteljstvo zaupanje.

Radi nepoznanja uredbe in postopanja pri izboru drugov sodnikov, so volili nekateri druge kandidate, zato je bilo dosti glasov razcepljenih, kar kaže na zunaj nediscipliniranost.

Za volitve v vrhovno disciplinsko sodišče nam je predložil Izvršni odbor listo kandidatov, ki pa, kakor smo se pozneje uverili, ni soglašala z uradno listo. Vsled tega nedostatka smo morali zamenjati določene kandidate z novimi, kar smo objavili potom dnevnega časopisja.

Najvažnejša točka današnjega dnevnega reda je vprašanje odnošajev naše organizacije napram Učiteljski tiskarni.

Naše organizacije bi to vprašanje samo na sebi ne tangiralo, če bi ne bilo poverjeništvu in skoraj vsa okrajna učiteljska društva in njih člani, katere tu zastopate, tudi združniki te gospodarske ustanove.

Ker pa to obstoji in ker si je naša naša organizacija kot eno glavnih nalog poizkusiti vse, da dvignemo moč in ugled tega zavoda, da mu pritegnemo kot združnike vse učiteljstvo in da bo ta zavod služil s svojimi materialnimi dobrinami gospodarski moči organizacije, je naša dolžnost, da o tem vprašanju razpravljamo.

Vaše sklepe sprejete na seji širjega sosveta dne 2. oktobra t. l. je poverjeništvu po vašem nalogu izvršilo.

Dolžnost naša je, da vas točno obvestimo in vam predočimo ves razvoj dogod-

LISTEK.

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

(Dalje.)

Potok: Potok in luže; kako se imenuje potok; kako teče potok po strmini; smer struge in brzina toka; kako teče potok po ravnini; struga se vije, teče počasi; proti kateri strani teče; ali teče potok vedno ali se posuši; kje izvira; kam se izliva; požrek; usahljivi ali neusahljivi izvir; struga; kameenje v strugi; njega debelost; razlika med peskom in glino; kakšna zemlja je ob strani; plast; kako potok izpodjeda zemljo in korenine dreves; korenine; katera drevesa rastejo ob bregu; zemlja ob potoku je mokra; katera drevesa rastejo na mokrem; rastline ob bregu; kakšna so stebila in listi; na katerih mestih v potoku je čista ali pa umazana voda; katere živali živijo v čisti vodi, katere v umazani; zakaj ne bi mogel človek živeti v vodi; kaj diha; skozi kaj diha; nos, usta, grlo, sapnik, pljuča; ali ima tudi riba pljuča; škrge; katere ptice rade letajo ob potoku; zakaj; ali dihaajo ptiči s pljuči ali škrgami.

Luža, močvirje, poplave: Kakšna voda je v luži; ali je ta voda zdrava za živino; kje naj bi bila živina; kje so poplave; odkod pride voda; kam izgine; kakšna je zemlja po poplavi; zakaj ne izgine

voda v zemljo; ali je ta zemlja taka kot v potoku; vendar ni glina ilovnata zemlja; propušča vodo; zvezna; razlika med glino in ilovico; kje je vedno močvirno; ali so na krajih, kjer so poplave ali močvirja, njive ali travniki; zakaj niso tam njive; kakšna trava raste na mokrih tleh, ali jo rada je živina; drevesa in druge rastline na mokrem in na močvirju.

Delo v dežju: Kdo dela na dežju; mokra obleka; trganje; kje trga; kosti; kje se sklepajo; obleka se ne sme sušiti na človeku; mora se preobleči; otroci naj si varujejo zdravje, ker se bolezen počasi približa; meni se ne ljubi; kaj se kadri iz mokre obleke; hlapenje; v mokri obleki na vetru.

Pokopališče: Za katere vasi je pokopališče; kaj je na pokopališču; na Vseh svetih na pokopališču; za kom so ljudje jokali; žalost; kaj je bil mrtvi jokajočemu; ljubezen med starši in otroci; okrašeni grobovi; mrtve spoštovati; ne skruniti grobov; stari ljudje bodo umrli; spoštujmo jih, dokler živijo; stara mati, stari oče, stara teta, stari stric; ne morejo delati; treba jim je pomagati; kako pomagajo otroci starim ljudem; ali so bili mati žalostni zaradi otrok; ali je bilo otrokom kaj hudo; vest; brez vesti; poboljšanje; vest bo bolela ob smrti; misel na materino smrt; mater imajo otroci radi.

Cvetice v jeseni: cvetice na šolskem vrtu; imena; katere cvetice so na njihovem vrtu; katere rastline cvetijo na polju, na mokrem travniku, ob potu. voda v zemljo; ali je ta zemlja taka kot v potoku; vendar ni glina; ilovnata zemlja; ne

čevljar: Vrste čevljev; kaj kupijo oče za čevlje; kje je dobil trgovec usnje; iz česa je usnje; mesar; kmetovalec; čevljar; kakšno orodje rabi čevljar; s čim šiva; iz česa je dreta; koliko časa dela čevljar par čevljev; kdo mu pomaga; koliko je racional; zakaj je delo nezdravo.

Ravnanje s čevlji: S čim jih snažimo in mažemo; kako jih sušimo; kako jih varujemo; štrbunkljanje.

Žulji: Pretesni čevlji; kje tiščijo; kako se naredi žulj; zgornja in spodnja koža; odprt žulj; nesnaga; zastrupljenje; ognjeno; snaga; lizol; kako se rabi lizol; jodiform; vata; copati doma in v šoli; sestre jih lahko napravijo iz blaga.

Zavist: En otrok ima novo obleko ali čevlje, drugi pa ne; kaj prinesejo oče iz semnja; ne prinesejo vsem; zavist; prepri.

Oranje: Kje so orali; kje bodo orali spomladi; s čim orjejo; katere dele ima plug; ali je bolje orati v jeseni ali spomladi; praha; kako globoko gre deska v zemljo; kaj bi napravil sam lemeč; kaj napravi deska; plitva in globoka zemlja; ali je bolje orati globoko ali plitvo.

Gozd: Kako si napravljajo drva; katero drevje pripeljejo domov; kdo žaga in seka; katero orodje rabijo; kaj je po bukovem deblu; lub, les, stržen; štelji; kako drva zložijo in sušijo; kako pomaga otrok; kje napravijo drva za prodaj; merjenje; ali je napravljanje drv težko ali lahko delo; katera drevesa še rastejo v gozdu; katera drevesa so vedno zelena; iglasti listi; zakaj ostanejo zeleni; ali zraste iz odsekanega

debla drugo drevo; kakšni grmi so v gozdu, ob gozdu; kako zlagajo drva; kako dolga so polena; ali tudi otroci sekajo in žagajo; težko delo škoduje otroku; nesreče pri sekanju, koža, meso, kri, žilice, kost; kako si ozdravimo male rane; lizolova voda in obveza; pri udarcih rabimo svinčeno vodo; zdravnik.

Hlodi: Iz katerih dreves jih delajo; s čim jih tešejo; trske; kako vozijo hlode; s kakšno živino jih vozijo; kam jih vozijo; kako dolgi so hlodi; koliko so dobili zanje; koliko so dobili za vožnjo; koliko zaslužijo tesači; kako se loči les od lesa; barva, trdot, gravost.

Listje: List, žilice, pecelj; barva; zakaj rabijo listje, kako ga grabijo; listje v gozdu gnije; črnica; štori trohniijo; veje in dračje; vrhovi in doline v gozdu; skale, lišaj, mah; mah se napije vode; na skalah se dela črnica; iz črnic zrastejo rastline; globokost gozdne zemlje; kaj bi rastlo, če ne bi bilo gozda; kateri pridelek bi bil boljši; listnati in iglasti gozdovi; zakaj je v strminah plitva zemlja, v dolinah in ravninah pa globoka; črnica, pesek, glina, ilovica; kako so zvezne, kadar so mokre ali suhe; kako propuščajo vodo; ali je črnice v gozdu vedno manj ali več; vsako leto je novo listje; kaj bo čez več let; kakšno korist nam daje gozd.

Solnce pozimi: Vsak dan se pozneje prikaže solnce; vsak dan je prej noč; kje zahaja solnce 21. decembra; kako dolga je ta dan senca palice opoldne; Božič; december; Staro leto; Novo leto; januar.

(Dalje prihodnjic.)